

UDENRIGSMINISTERIET

Spørgsmål fra Udenrigsudvalget
til udviklingsministeren af 20. januar 2012
URU alm. del – spørgsmål 78

Spørgsmål 78:

”Vil ministeren kommentere henvendelsen fra Parliamentary Network on the World Bank (PNoWB) om styrkelse af Afrika som investeringsmål ved at styrke de afrikanske landes placering i ”Doing Business”-rapporten fra Verdensbanken, jf. URU alm. del - bilag 25, og i den forbindelse svare på, hvordan Danmark bidrager til at styrke udviklingen i Afrika i forhold til de fem spørgsmål, der er nævnt i henvendelsen?”

Jeg hilser det meget velkomment, at PNoWB med dette initiativ sætter fokus på investeringsmuligheder i Afrika. Landene i Afrika syd for Sahara udgør i stigende omfang attraktive investeringsmål. Direkte udenlandske investeringer (FDI) til Afrika er i dag større end bistand og remitter fra emigrantarbejdere tilsammen. Der investeres ikke alene i traditionel råstofudvinding, men i et bredt udsnit af sektorer bl.a. med øget fokus på de stadigt mere købekraftige hjemmemarkeder. FDI hidrører især fra Afrikas nye partnere i Asien, men også investorer fra andre kontinenter tiltrækkes af, at der i Afrika nu kan opnås højere afkast på investeringer end i andre regioner. Multinationale selskaber af afrikansk oprindelse begynder også at manifestere sig.

De stigende investeringer har bidraget til de afrikanske landes høje økonomiske vækstrater over det seneste tiår. Den gennemsnitlige vækst lå omkring 5% om året i perioden 2000-08, dog med betydelige forskelle landene imellem. Fremgangen har vist sig bemærkelsesværdigt robust over for den globale finansielle krise, og der forventes fortsat pæne vækstrater på henh. 5,3% i 2012 og 5,6% i 2013 (Kilde: Verdensbanken).

Regeringen hilser denne positive økonomiske udvikling velkommen og arbejder målrettet på yderligere at styrke fundamentet for fortsat økonomisk vækst og fremgang i de afrikanske lande. Udfordringen er at sikre, at vækstprocesserne bliver mere inkluderende og bredes ud til befolkningsgrupper, som ikke har nydt godt af den hidtidige fremgang. Det fordrer bl.a. et styrket fokus på jobskabelse ikke mindst også i landbrugssektoren. Det er værd at bemærke, at dette er en international udviklingsdagsorden, der i høj grad drives af de afrikanske lande.

Danmarks indsats til fremme af inkluderende vækst og beskæftigelse i Afrika gennemføres med inddragelse af den danske ressourcebase – civilsamfund, fagbevægelse, erhvervsliv og investorer – såvel som en lang række samarbejdspartnere i de afrikanske lande på nationalt, regionalt og lokalt niveau og internationale udviklingspartnere. Der er tale om aktiviteter på flere niveauer: bilaterale sektorprogrammer, Danidas erhvervsindsatser, indsatser i opfølgning af Afrikakommissionen, investeringer og rådgivning via Industrialiseringsfonden for Udviklingslandene/IFU og Eksportrådet (kun rådgivning) samt multilaterale aktiviteter.

Herudover bistår Danmark aktivt de afrikanske lande med at markedsføre kontinentet over for danske virksomheder og investorer. I maj 2011 afholdt Udenrigsministeriet således i samarbejde med de afrikanske ambassadører i Danmark en konference i Århus med fokus på forretnings- og investeringsmulighederne i Afrika. En tilsvarende konference planlægges afholdt i 2012. Desuden kan bemærkes, at jeg i januar 2012 mødtes med IFU og en række institutionelle investorer for at drøfte investeringsmuligheder i Afrika og var opmuntret over at opleve deres store interesse for de afrikanske markeder.

Nedenfor følger en kort præsentation af udvalgte danske aktiviteter inden for de fem områder, der specifikt henvises til i henvendelsen fra Parliamentary Network on the World Bank om styrkelse af Afrika som investeringsmål. For områderne gælder, at de står centralt i den samlede danske indsats for fremme af inkluderende vækst, beskæftigelse og udvikling i Afrika. For en detaljeret gennemgang af de danske indsatser henvises til min besvarelse af 13. januar 2012 af Udenrigsudvalgets spørgsmål nr. 50 om Danidas samlede erhvervsindsats og til Danidas strategiske ramme for prioritetsområdet vækst og beskæftigelse fra 2011.

Udvikling og styrkelse af de afrikanske landes regulatoriske rammeværk:

Hovedparten af de danske indsatser til fremme af vækst og beskæftigelse sigter på at forbedre et eller flere elementer i landenes offentlige rammeværk. En aktiv og velfungerende offentlig sektor, der udspænder gode rammer for vækstprocessen, er afgørende for et vellykket udviklingsforløb. Støtte til kapacitetsopbygning af offentlige myndigheder, der forvalter de regler og rammer, økonomiens aktører arbejder inden for, er derfor et kerneelement i erhvervssektorprogrammerne i de afrikanske lande. Hvad specifikt angår "Doing Business" kan nævnes, at programmet i Tanzania omfatter støtte til et nationalt initiativ, der har til formål at øge kapaciteten inden for områder, der adresserer ti specifikke "Doing Business-indikatorer, hvor den tanzaniske regering især ønsker at forbedre sin formåen. Et andet eksempel er Afrikakommissionens opfølgningsinitiativ om afrikanske landes konkurrenceevne, der gennemføres i samarbejde med World Economic Forum. Her støttes inddragelse af yderligere et antal afrikanske lande i WEF's årlige konkurrenceevneindeks og afholdelse af workshops for at fremme national dialog mellem regeringer, arbejdsmarkedsinstitutioner og den private sektor om konkrete forbedringer af det pågældende lands konkurrenceevne.

Som supplement til de landespecifikke indsatser arbejder Danmark også på at forbedre regional økonomisk integration i Afrika og landenes mulighed for at få fordel heraf. Der kan eksempelvis peges på støtten til et nyt regionalt program i Østafrika med organisationen Trade Mark East Africa/TMEA, der bl.a. omfatter handelsfremmende tiltag og strategisk kapacitetsopbygning af sekretariatet for det Østafrikanske Fælleskab. Under mit nylige besøg i Kenya deltog jeg i et meget vellykket seminar i regi af TMEA om konkrete tiltag til afvikling af ikke-toldmæssige barrierer i regionen.

Styrkelse af juridiske institutioner:

En lang række komponenter i de danske programmer for god regeringsførelse har styrkelse af de juridiske institutioner som eksplicit mål. Således støttes særskilte reformprogramme af retssektoeren i Mozambique, Zambia, Zimbabwe, Tanzania og Uganda. Programmerne sigter især på at sikre domstolenes uafhængighed og samspillet mellem forskellige aktører i retssektoeren.

Domstolenes uafhængighed er en nødvendig forudsætning for at forfatningssikrede ejendomsrettigheder kan overholdes i praksis.

Fremme af adgang til information som led i øget åbenhed i forvaltningen

Fri og uhindret adgang til pålidelige informationer om lov- og implementeringsregler udgør en af de centrale byggestene i den danske støtte til partnerlande. Øget åbenhed i forvaltningen er tillige væsentligt for effektiv bekæmpelse af korruption. Arbejdet pågår i en lang række lande. Et af eksemplerne på dette inkluderer mangeårig støtte til offentlig forvaltningsreform i Uganda, hvor åbenhed i forvaltningen både fremmes ved at støtte centrale institutioner som ombudsmanden, decentrale organer som regioner og kommuner samt en lang række civilsamfundsorganisationer.

Styrkelse af investerings- og erhvervsklima:

Fremme af erhvervslivets rammevilkår er helt centralt for vækst- og beskæftigelsesindsatsen og indgår eksempelvis i sektorprogrambistanden i Ghana, Kenya, Mali, Mozambique og Tanzania og i de multilaterale udviklingsbankers landeprogrammer. De konkrete indsatser afhænger af den lokale kontekst og kan antage mange former, bl.a. fordi forbedringer i rammevilkårene skabes i et komplekst samspil mellem den private og offentlige sektor. Det kan fx være støtte til fortalervirksomhed som i Mozambique, hvor Danmark arbejder for at styrke erhvervsorganisationers kapacitet til at indgå i dialog med myndighederne for derigennem at fremme deres medlemmers interesser. Og det kan være støtte til forbedret adgang til finansiering – fra øget adgang til mikrokredit på husholdningsniveau over kreditter og lån til mikro-virksomheder til støtte til det etablerede finansielle system med henblik på at styrke finansiering for små og mellemstore virksomheder. Et nyligt eksempel på sidstnævnte er den Afrikanske Garantifond, der er iværksat som Afrikakommissionens største satsning med henblik på at rejse kapital til små og mellemstore afrikanske virksomheder med potentiale for vækst.

Der er stigende opmærksomhed om behovet for også at fremme vækst og beskæftigelse i skrøbelige stater. Fra dansk side er der derfor indgået en strategisk partnerskabsaftale med International Finance Corporation, der som en del af Verdensbankgruppen er den eneste multilaterale organisation, der udelukkende fokuserer på den at styrke private sektor i udviklingslande. Samarbejdet indebærer bl.a. støtte til IFC's investerings- og erhvervsfremmeaktiviteter i skrøbelige stater, i første omgang i Sydsudan.

Forbedret adgang til energi, herunder elektricitet:

Adgang til moderne bæredygtige energiformer er en afgørende forudsætning for bæredygtig økonomisk vækst og fattigdomsbekæmpelse. Der er i Afrika stadig store befolkningsgrupper, som ikke har adgang til elektricitet. Det hindrer dem i at komme ud af fattigdommen og forbedre deres livssituation. Samtidig udgør fraværet af pålidelige energiforsyninger en betydelig barriere for virksomhedernes vækstmuligheder. Fra dansk side arbejder vi for at skabe de politiske, økonomiske og lovmæssige rammer for etablering af en mere effektiv energiforsyning og fremme af bæredygtig energi. Eksempelvis støttes et program i Kenya til fremme af energieffektivisering med to indsatsområder: befolkning og små-virksomheder i landområder uden adgang til el-netværket. Her er fokus på optimering af eksisterende energiresourcer. En anden målgruppe er små- og mellemstore virksomheder primært inden for fødevarerindustrien, hvor pro-

grammet støtter den kenyanske pendant til det danske Håndværksrådet i dets konsulentbistand vedr. energieffektivisering. Målet er at reducere energiforbrug med nye teknologier og effektivisering af eksisterende. Et andet vigtigt dansk indsatsområde knytter sig til tilvejebringelse af finansiering til konkrete investeringsprojekter i vedvarende energi via trustfonden Sustainable Energy Fund for Africa/SEFA, der er forankret i den Afrikanske Udviklingsbank. SEFA er en direkte udløber af Afrikakommissionens arbejde.

Endelig støttes også via Danida Business Finance (tidligere kendt som blandede kreditter) projekter, der kan medvirke til at forbedre rammebetingelser for privatsektordrevet vækst, herunder finansiering af offentlige infrastrukturprojekter, som kan sikre bedre adgang til renere og mere klimavenlig energi. For indeværende forberedes et større projekt, som skal styrke og udbygge National Power Transmission Grid i Mozambique med henblik på at forbedre landets energiforsyning via øget transformerkapacitet og udvidelse af transmissionsnetværket.